

Vergaderjaar 2023–2024

35 165

Verkiezingen

Nr. 65

**BRIEF VAN DE MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN
KONINKRIJKSRELATIES**

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 13 november 2023

Op 22 november aanstaande is de vervroegde Tweede Kamerverkiezing. Dit is hét moment waarop kiezers hun stem kunnen uitbrengen en samen de koers van Nederland kunnen bepalen. Gemeenten zijn, na de val van het kabinet op 7 juli jl., voortvarend aan de slag gegaan met de organisatie en melden mij dat de voorbereidingen goed verlopen.

Bij een verkiezing moet het voor zoveel mogelijk kiezers mogelijk zijn om zelfstandig hun stem uit te brengen. Er zijn gelukkig al veel initiatieven om de toegankelijkheid te verbeteren. Zo is er nadrukkelijk aandacht voor toegankelijke communicatie en zorgen steeds meer gemeenten voor extra toegankelijke stemlokalen. Bijvoorbeeld door een stemmal beschikbaar te stellen voor kiezers met een visuele beperking of door te zorgen voor een tolk (op afstand) voor kiezers met een auditieve beperking.

Tegelijkertijd bleek uit de evaluatie van afgelopen provinciale staten- en waterschapsverkiezingen op 15 maart jl.¹ dat de toegankelijkheid van de stemlokalen nog te vaak onvoldoende is geborgd en dat verbeteringen noodzakelijk zijn. Ook het College voor de Rechten van de Mens heeft hier in een brief aandacht voor gevraagd.

Tweede Kamerverkiezing van 22 november 2023

In een brief aan burgemeesters en gemeentesecretarissen doe ik een appèl voor het nemen van maatregelen om de toegankelijkheid van verkiezingen verder te verbeteren. In aanloop naar de aankomende Tweede Kamerverkiezing, vraag ik aandacht voor praktische maatregelen die de toegankelijkheid direct kunnen verbeteren. Denk daarbij aan het standaard openzetten van zware deuren van stemlokalen en een veilige montage van hellingbanen. Daarnaast vragen toegankelijke verkiezingen om de alertheid van stembureauleden die gedurende de verkiezingsdag in

¹ Kamerstukken II, 2023/24, 35 165, nr. 61

de gaten houden of kiezers hun weg naar en in het stemlokaal – zonder belemmeringen – kunnen vinden.

De beoordeling van de toegankelijkheidscriteria

Volgens de wet moet elk stemlokaal toegankelijk zijn. Dit zodat iedere kiesgerechtigde zo zelfstandig mogelijk kan stemmen. Ik hecht er waarde aan dat kiezers op zoveel mogelijk locaties terecht kunnen om hun stem uit te brengen. Dat verlaagt voor kiezers de drempel om te gaan stemmen. Is een gebouw niet toegankelijk te maken, maar is het met het oog op de spreiding van stemlokalen toch van belang deze locatie te benutten, dan maakt het college van burgemeester en wethouders dit kenbaar aan de gemeenteraad.² Net als bij voorgaande verkiezingen worden bij de aankomende Tweede Kamerverkiezing steekproeven gedaan. Hierbij worden stemlokalen onderzocht die door gemeenten als toegankelijk zijn aangemerkt.

Europees Parlementsverkiezing van 6 juni 2024

Ook richting de Europees Parlementsverkiezing van 6 juni 2024 is het van belang dat we, met iedereen die een rol heeft in het verkiezingsproces, stappen zetten om de verkiezingen toegankelijker te maken. Daarbij roep ik politieke partijen op aan de slag te gaan met toegankelijke verkiezingsprogramma's en ga ik ook met gemeenten verder in gesprek over maatregelen die genomen kunnen worden ter verbetering van de toegankelijkheid. Daarnaast verwacht ik nog dit jaar een voorstel voor een experimentenwet bij uw Kamer aan te bieden dat het mogelijk maakt dat alle kiezers die daarom vragen hulp kunnen krijgen in het stemhokje. Deze hulp wordt in dat geval geboden door een stembureau lid dat daartoe speciaal getraind is.

Bovengenoemde maatregelen ten behoeve van het verbeteren van de toegankelijkheid worden ook benoemd in mijn reactie op de brief van het College voor de Rechten van de Mens.

Zowel de brief aan de burgemeesters en gemeentesecretarissen van gemeenten als de brief aan het College voor de Rechten van de Mens vindt u in de bijlage bij deze Kamerbrief.

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
H.M. de Jonge

² Kieswet artikel J 4, derde lid